

Закордонний досвід організації навчального процесу у вищих навчальних закладах

Валенкевич Л.П., доц., к.е.н., **Ніженець О.В.**, студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

У ході впровадження Болонської системи навчання вітчизняні вищі навчальні заклади так чи інакше мають узгоджувати нову систему з власними реаліями, особливостями та традиціями. Необхідні зміни включають адаптацію навчальних планів та їх оптимізацію під нові вимоги. Орієнтиром у даному складному процесі для наших університетів можуть бути організаційний досвід та академічні традиції тих університетів, моделі яких самі були основою для формування сучасної освітньої університетської системи.

Особливої актуальності даний аспект набуває при розгляді навчального процесу при викладанні економічних дисциплін, зокрема, управлінських дисциплін.

Багато чого в даному плані може запропонувати Гарвардський університет, найновітніші та високоефективні освітні методики та моделі якого заслуговують особливої уваги.

Гарвардський університет складається з одинадцяти основних академічних підрозділів – факультетів. Одним із них є Гарвардська школа бізнесу. Навчання в Школі бізнесу, у свою чергу, розподілено на десять дисциплінарних напрямів.

Школа пропонує магістерські та докторські програми, а також ряд окремих програм для керуючого складу.

З-поміж десяти академічних підрозділів для отримання загальної підготовки та освіти в галузі менеджменту можна обрати спеціальність «Загальне управління» (General Management), випускники якої отримують ступінь магістрів ділового адміністрування (Master of Business Administration).

Дана програма передбачає два роки денної форми навчання. Перший рік навчання включає необхідний курс (The Required Curriculum), протягом якого всі студенти відвідують обов'язкові заняття з однакових для усіх дисциплін. Перший рік складається з двох семестрів. Перший (осінній) семестр включає наступні академічні курси:

- Фінанси 1 (Finance 1);
- Фінансова звітність та контроль (Financial Reporting and Control);
- Лідерство та організаційна поведінка (Leadership & Organizational Behavior);
- Маркетинг (Marketing);
- Управління технологіями та операціями (Technology & Operations

Management);

- Лідерство (FIELD 1: Leadership);
- Глобальні дослідження (FIELD 2: Global).

Другий (весняний) семестр складається з таких дисциплін:

- Бізнес, управління та міжнародна економіка (Business, Government, and the International Economy);
- Стратегія (Strategy);
- Підприємливий керівник (The Entrepreneurial Manager);
- Фінанси 2 (Finance 2);
- Лідерство та корпоративна відповідальність (Leadership and Corporate Accountability);
- Інтегративний курс (FIELD 3 Integrative).

– Другий рік передбачає факультативний курс навчання (The Elective Curriculum). Студенти обирають до 5 дисциплін на 1 семестр. Дисципліни викладаються поквартально, їх тривалість складає 3 або 6 місяців, за які нараховуються кредити: за 3 місяці студенту зараховується 1,5 кредита, за 6 відповідно 3 кредити. Програма “General Management” передбачає можливість вибору з-поміж 20 курсів, що спрямовані на більш глибоке опрацювання специфічних управлінських категорій.

Успішність окремого студента значною мірою залежить від його активності на семінарських обговореннях та участі в роботі своєї секції. Система оцінювання передбачає присвоєння по завершенні курсу категорій у порядку зниження успішності I, II, III та IV, – відповідно, категорія I присвоюється найкращим студентам, а категорія IV означає провал та невідповідність результатів студента мінімальним вимогам курсу.

У ході розгляду Комітетом з академічної успішності буде вирішуватися чи зможуть студенти, що мають незадовільні результати (к. III) з 5 і більше дисциплін за перший рік, і далі продовжити навчання на факультативному курсі.

Такий підхід дозволяє студенту, який працює, самостійно обирати час вивчення окремих дисциплін та не бути відрхованим за академічну неуспішність, а викладач отримує можливість більш принципового та об'єктивного оцінювання знань студента. Враховуючи кількість дисциплін та з огляду на наш досвід, коли за один навчальний рік викладається понад 20 навчальних дисциплін, студент має змогу самостійно або додатково прослухати окремі курси того ж самого викладача або іншого за своїм вибором.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми :

СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 39-40.